СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Число 158. — Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 9. липня, 1924.

VOL. XXXII. — No. 158. — Jersey City, N. J., Wednesday, July 9, 1924. — THREE CENTS

Семий день голосовання на демократичній конвенції приніс тільки дальше розбиттє голосів.

МЕКЕДУ ВЖЕ СТРАТИВ МАЙЖЕ 200 ГОЛОСІВ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 7. липня. — Нині демократична конвенція голосувала вже 7-ий день на кандидата на президента Злучених Держав. Загалом голосовань досі всіх було 87. Одначе вони не принесли жадного вирішення. Конвенція як застрягла при двох головних противних кандидатах, так і далі стояла на томусамому місці, хиба з тою зміною, що МекЕду при останньому нинішньому голосованню вже стратив майже 200 голосів, і що більше ще голосів розбилось між слабших кандидатів.

При 87-ому голосованню МекЕду вже дістав лише 333 голоси, а натомісць Смит вибився до 361 голосів.

Із слабших кандидатів Ролстон при 87-ому голосованню здобув 129 голсів.

НЕМА ЗГОДИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 7. липня. — Демократична конвенція не приняла жадних пропозицій щодо нових плянів для переведення вибору кандидата на президента Злучених Держав. Тому конвенція іде далі дотеперішнім шляхом і голосованне відбувається далі в безконечність.

НЕВДАЧА МЕКЕДУ?

НЮ ЙОРК, Н. Й., 7. липня. — Се, що МекЕду стратив нині біля 200 голосів, вважають демократичні лідери його невдачею.

Вони кажуть, що не тільки його кандидатура вже впала, але навіть він вже не може диктувати при виборі нового кандидата, хотяй мав змогу се зробити ще тому 24 години.

РАКВЕЛЛ ТАКИ ВІРИТЬ В ПОБІДУ МЕКЕДУ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 7. липня. — По спадку голосів кандидатури МекЕду заявив менаджер його виборчої кампанії, Раквелл, що се робота великих фінансістів з Вол Стріт, але він певен, що се тільки хвилеве і на другий день делеґати вернуться до кандидатури МекЕду, в якого побіду він не перестав вірити.

І ДЛЯ СМИТА НЕМА НАДІЇ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 7. липня. — Приклонники Смита побиваються з усіх сил, щоби збільшити число голосів для нього, але вони самі не вірять в його побіду, а тільки хотять при помочі його кандидатури мати вплив при визначуванню нового кандидата.

НОВІ КАНДИДАТИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 7. липня. — Коли вже два головні кандидати на президента на демократичній конвенції стратять всі надії на успіх, тоді прийде пора на угоду і порозумінне щодо вибору нового надійного кандидата.

Найскорше можнаб се рішити, якби МекЕдівці і Смитівці порозумілись, але між ними тепер така ворожнеча, що годі сього надіятись.

В конвенційних кругах говорять про такі нові кандидатури: Френклина Розевелта, Рабинсона, Ролстона і Волша.

Але може виринути ще й цілком новий кандидат, дійсний „темний кінь". Богато привязуютья ваги до його особистих прикмет і заслуг, бо лише видна особистість може з демократичної партії при теперішних виборах осягнути побіду.

ПОМОЖУТЬ ДЕЛЕҐАТАМ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 6. липня. — Демократичні клюби з поодиноких місцевостий поприсилали телеграми до делеґатів на конвенцію, щоб не кидали конвенції, але видержали до остатка, а якщо не мають гроший, то вони їм пришлють.

КАНДИДАТУРА ЛА ФОЛЛЕТА.

КЛІВЛЕНД, Огайо, 7. липня. — Конвенція орґанізації для поступової акції приняла однодушно кандидатуру Роберта Ла Фоллета на президента Злучених Держав.

Також приняла його кандидатуру конвенція соціялистичної партії, яка нині тут відбулась.

СИН ПРЕЗИДЕНТ АКУЛИДЖА ПОМЕР.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 7. липня. — Син президента, Калвин Кулидж молодший, помер нині о годині 10.30 в ночі у тутешньому шпиталі Волтера Ріда.

Біля нього було 6 лікарів, які вживали всіх способів, щоб уратувати життє 16-літнього сина президента, але безуспішно. Затроєнне крови перейшло в кости і до серця і вже вечером лікарі заявили, що нема ратунку.

Батько і мати не кидали вмираючого сина до останньої хвилі.

НЕГРАМОТНІ ВИБОРЦІ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 1. липня. — Національна Просвітна Асоціяція оголошує, що в Злучених Державах є 4,300,000 неграмотних, котрі мають право голосувати на президента, сенаторів і послів сеї осени. З них 3,000,000 родилося в Америці.

РЕВОЛЮЦІЯ В БРАЗИЛІЇ.

БУЕНОС АЙРЕС, столиця Арґентини, 6. липня. — Із Сао Павльо, у Бразилії, повідомляють, що там вибухла військова революція. Революціонери захопили вже у свої руки ціле місто.

ЕМІҐРАНТИ НА КУБІ.

На острові Кубі опинилось 12,000 европейських еміґрантів, котрі вибрались до Злучених Держав, та не могли сюди добитись. Половина їх Жиди з Росії і з Польщі. Дуже богато Українців з Галичини. Вивезли їх на Кубу корабельні компанії, котрі сказали їм, що хоч американська іміґраційна квота з їх країн вичерпана, і просто до Америки їхати не можна, але з близкого острова туди дістануться, а в найгіршому випадку перебудуть на Кубі один рік і тоді вже без перешкоди можуть переїхати в Америку.

ПОРОДИЛА 25 ДІТЕЙ.

У білгородській ґазеті „Време" читаємо: В Ірібу (в Сербії) в ночі ненадійно жінка Антуна Макре привела на світ дитину. Чоловік негайно побіг по повитуху, та коли вернувся з нею застав жінку вже при смерти. Мерщій побіг по лікаря, але цей прибув уже як жінка була нежива. Міг сконстатувати лише смерть наслідком перерванния артерії. Новонароджена дитина була зовсім здорова. Цікаве, що ця **дитина вже двацятьпята,** що їх родиля ця жінка. А привела на світ 18 дітей живих, а 7 мертвих. З цих 18 живих тепер є при життю іще 9 і то всім'е менше як вісімнацять літ. Жінці було 46 літ, а виглядала дуже добре, так що ніхто не думав, щоби мала більше як трицять літ.

КАТИ ОРҐАНІЗУЮТЬСЯ.

Від довщого часу дістають еспанські кати листи з погрозами за те, що брали участь у страченню анархістів, товариші тих погрожують катам смертю. В Еспанії є девять катів, настановлених від уряду. Вони зорґанізувалися в оборонний союз, жадають крім підвишки платні з огляду на зріст дорожнечі, а також з причини небезпеки яку спричинює виконання їх служби.

МАЄ ЖИТИ ЩЕ ОДИН РІК — А ЗАСУДЖЕНО ЙОГО НА 15 ЛІТ!

Суд присяжних у Сан Дієго (Каліфорнія) засудив бувшого посадника Ст. Джозеф (Мічіґен), Морфорда на пятнацять літ вязниці. Його обвинувачували, що напав на банк у Сан Дієго, обезобразив касієрови лице трійливим ґазом і зрабував 600 фунтів стерлінґів банкнотами. Морфорд жив досі бездоганно, та від лікара довідався, що пожиє всього ще один рік, бо хорий на чахотку. Останні місяці життя хотів весело прожити, тому постановив так дійти до грошей на веселе життя.

РИБЯЧИЙ ТОВЩ (ТРАМ).

Має найбільший попит із усіх звіринних товщів, після війни. Служить він не лише для лічничих цілей, для виробу технічних олїів, але й для фабрикації мила, марґарини і т. п. А що китів (велорибів) усе менше, то й їх олію все менше добувається. Зате богато товщів добувають із тюленів (морських псів), що жиють у Білому й арктичному морі. Там їх називають нерпами. Річно ловлять їх яких 13 тисяч штук, а кожен із них дає 12 кґ. чистого товщу. Їх шкіра також дуже дорога. Коло острова Каніна і на північно-східньому ледяному морі жиє у великій скількости т. зв. „лісун"; річно ловлять їх до 19.000 штук. Кожен з них дає пересічно 33 рибячого олію. Ще більше товщу дає т. зв. морський заяць (erignatus barbarus), що задержується недалеко Нової Землі. Кожен дає 330—440 кґ. чистих товщів, а 200 кґ. инших артикулів. Тому для ловлі усіх цих морських звірят потрібно спеціяльного дозволу російської совітської влади. В Петроґраді оснувалось кооперативне товариство для ловлі цих звірят на Мурманських побережах. З капіталом 2 міліони золотих рублів.

СТРАЙК СВЯЩЕНИКІВ У ЧОРНОГОРІ.

Священики у Чорногорі передали з початком місяця травня свої архіви поліційним властям, тому що правительство не узгляднило їх домагань чорногорських священиків згідно з законом чорногорського парляменту з 1909 року вважалося державними урядниками. А що новий югославянський закон не узгляднював цього, священики домагались, щоби їх поділити відповідно до кваліфікацій, Міністерство не хотіло розглядати їх жадань. Тому священики з Чорногори післали до Білгороду свого делеґата Петра Гайдуковича. Він приніс резолюції священиків із їх зборів. Доки правительство не полагодить їх домагань, священики в Чорногорі не виконуватимуть ніяких державних адміністраційних обовязків.

„СОПЕРНИК" МАТЮЗА.

Якийсь капітан Робертс заявив, що він у дійсности є винахідником „промінів смерти" — а не Матюз. Свого часу він оповів про свій винахід Матюзови. Опісля Матюз скористав з цього. Тепер Робертс, щоби доказати, що говорить правду уладив у цирку в Копенгазі пробу. При помочі промінів, які висилав із апарату (величини фотоґрафічної камери) здержав колеса мотору. Проба ця, на значну віддаль вдалася зовсім. Та можна думати, що то була циркова штучка.

ФІЛЬМОВА ЕКСПЕДИЦІЯ В ЛІБЕРІЇ.

До Гамбурґа вернула кораблем „Вадаї" після 6-місячного побуту фільмова виправа з Ліберії (захід. Африка) під проводом дослідника Шомбурґка. Виправа зняла фільмів загальної довжини около чотирнацять км. Є між цими фільмами песа, основана на тлі подій в Ліберії, а також великанський фільм п. з. „Чоловік і звіря в пралісах", що зображає лови й досліди в цих околицях. Фільми показують зовсім нові речі. Вдалося зняти дуже добре фільми на дуже незначну віддаль, бо апарат примістили на човні (кену) і з ним плавали ріками і потоками. Так сфотоґрафовано звірята, які досі ще ніколи не попались у фотоґрафічний апарат, прим.: скачучі і **повзучі риби, бій водних крабів,** скок малпи більше як на трицять метрів. Вперве зроблено знимки з життя таємного стоваришення ліберійських жінок, управу і фабрикацію краєвих продуктів: пієзява, бавовни і кави. Експедиція відкрила незнане досі озеро (8 км. довге, 4 км. широке) між Кейпмавнт і рікою Льова. Вода в озері солодка; озеро виглядає понуро і таємничо, тубильці вминають його, бояться, що у ньому жиють духи. Крім цього відкрили кілька нових рік і озер. Експедиція купила ґранітну фетицівську плиту, на якій зображений крокодиль без хвоста. Цей камінь (60 цм. довгий, а 45 цм. широкий, важить 60 фунтів) називається „мафує" — що значить „річ яка йде з вітром"; походить із староєгипетських або фенікійських часів. Шомбурок купив цей камінь від ватажка тубильців. Експедиція привезла з собою 20 ріжних африканських звірят, м. и. карликоватого гіпопотана (яких Шомбурґк відкрив ще 1912 року).

Великий зріст безробітних по містах Росії і України.

МОСКВА, 7. липня. — Російська большевицька влада тепер перебуває нову кризу по містах. Число безробітних так скоро зростає, що вона не може собі дати ради серед тої трудної ситуації.

Большевицький комісар праці Шмідт заявив, що дня 1-го січня с. р. було в Росії і на Україні 641,000 безробітних, а до трох місяців число безробітних зросло до 1,400,000.

Голова „совнаркома" Риков каже, що тепер число безробітних в Росії і на Україні виносить 1,750,000.

Одною з причин безробіття вважають боротьбу уряду проти „неп-менів" (приватних торговців). „Непмени покидають бизнес, а з ними і робітники тратять роботу.

Уряд має великі клопоти, бо мусять старатись о хліб для безробітних.

МЕКДОНАЛД ІДЕ ДО ПАРИЖА.

ПАРИЖ, 7. липня. — Завтра приїде сюди британський премієр Мекданелд, щоби помогти француському премієрови Ерріотови у боротьбі проти ворогів. Він хоче запевнити Французів, що „воєнні відшкодовання" для Франції не є в небезпеці.

ПЛЯН ДОСА — ДІЯВОЛЬСЬКИЙ ТВІР ЖИДІВ.

БЕРЛІН, 7. липня. — Ґенерал Ерік Людендорф виголосив нині в Мінхені, столиці Баварії, промову, в якій різко критикував плян комісії Доса.

Він сказав, що сей плян се діявольський твір Жидів.

Людендорф запевняв, що Жиди хотять знищити німецьку націю. не тільки економічно але й культурно і до того тепер вживають пляну Доса.

КИЇВСЬКИЙ ЯРМАРОК.

КИЇВ, 7. липня. — На недавньому тутешньому ярмарку заключено контрактів на 35,000,000 золотих карбованців ($17,500,000).

Найбільше продали і закупили державні промислові і торговельні установи, а відтак кооперативи і приватні підприємці.

Найбільший попит був на хліборобські машини і знадоби відтак на бавовняні вироби, на цемент, цукор і всякі поживні артикули, одначе продавці не мали досить сих товарів. Сільські кооперативи продавали збіже, дерево, товщ, овочі і тютюн.

ДЕНЬ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.

МОСКВА, 5. липня. — Нині обходжено тут з великою парадою перші роковини російської федерації, себто злуки советських републик в Союз Советських Соціялістичних Републик.

МОСКАЛІ ВИКИНУЛИ ЦЕРКОВНО-СЛАВЯНСЬКУ МОВУ.

МОСКВА, 7. липня. — Всеросійський церковний зізд постановив усунути з російських церков стару церковно-славянську мову, а на її місце ввести живу російську мову.

Замітка. Перші викинули церковно-славянську мову з церкви православні Українці на Придніпрянській Україні, а натомісць завели українську. Вони зробили се головно тому, що Росія старалась церкви на Україні змосковщити і насаджувала там московських попів, котрі читали і співали церковно-славянську мову московським виговором, так що вона виглядала на мову московську. Від сього московського язичія перейшли вони до живої української мови, щоб ратуватись від московщини.

Тепер же й Москалі кидають церковно-славянську мову і мають теж рацію, бо вона у московському виговорі виглядає як чудернацька покривлена на всі боки московська мова.

Тепер ще пора і на Білорусинів пійти тимсамим шляхом.

МАСОВІ АРЕШТИ В МОСКВІ.

БЕРЛІН, 7. липня. — З Росії повідомляють, що там большевицька влада обновила терор. В самій Москві увязнено в останніх двох тижнях 9,300 осіб.

НОВА НЕДУГА ТРОЦЬКОГО.

БЕРЛІН, 7. липня. — Тутешні часописі подають відомість з Росії, що большевицький міністер війни Леон Троцький знову занедужав.

Лікарі радять йому виїхати на лічення до Франції. Кажуть, що на сьому виїзді скінчиться вже каріера Троцького.

РАДІЧ НЕ ЇХАВ ДО МОСКВИ.

ВІДЕНЬ, 5. липня. — Югославянські часописі принесли вістку, буцімто Степан Радіч, провідник хорватської опозиції, відїхав із Відня до Москви. Подорож є у звязи з політикою хорватського народнього заступництва і з будучою міжнародною конференцією. Білгородська „Політика" заперечує сю вістку. Радіч на днях виїздить до Женеви, де відбудеться конференція національних меньшостий.

РАДА АМБАСАДОРІВ У ЛИТОВСЬКИЙ СПРАВІ.

ПАРИЖ, 5. липня. — Литовське представництво в Парижі одержало від ради амбасадорів ноту, в якій взиває Литву навязати консулярні і транзитові взаємини з Польщею. В добре поінформованих кругах думають, що Литва се предложенне відкине.

Польське правительство предложило Литві безпосередні переговори в справі полоумництва до Вильни. Литовське правительство предложенне відкине, бо вважає се змаганням Польщі до признання Литвою теперішнього стану у Вильні.

Чи Ви є передплатником „СВОБОДИ"?

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить кождого дня з виїмкою неділь і свят.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві.

„СВОБОДА" також подає найдокладніші відомости з теперішних подій в старім краю.

Передплата виносить в Злучених Державах:

На рік	$7.00
На пів року	$3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сіти і заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

Звертаєсь увагу, що на кредит нікому не висилаємо часописи.

Гроші належить висилати враз з замовленнем на почтовий або експросовий моні-ордер або в реджістрованім листі на адресу:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У. Н. СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи які

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Просяться всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинoке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ З ХОЛМЩИНИ ЗА ВІДІРВАННЄМ ВІД ПОЛЬЩІ.

ЗАМІТНІ ПРОМОВИ ДВОХ ХОЛМЩАКІВ У ПОЛЬСЬКОМУ СОЙМІ ДНЯ 13-ГО ЧЕРВНЯ С. Р.

Дня 13-ого м. м. в буджетовій дискусії у варшавському соймі промовляло двох українських послів з Холмщини, Васильчук і Войтюк, які остро критикували поведенне польської окупаційної влади на Західній Україні і заявились за відлученнем її від окупантки.

Посол ПАВЛО ВАСИЛЬЧУК м. і. говорив:

Польський буджет є виразно мілітаристичний (40% на війско). Жерело польського мілітаризму в тому, що Польща має кордони надто далеко посунені поза етнографічні межі. Польська політика супроти національних меньшостий є екстермінаційна і томуто Польща утримує війско понад свій стан. Навіть лівиця піддержує більше війско ніж правиця. Православні церкви перероблюється на косцьоли, при чому ллеться кров.

Руки Ґрабського сплямлені українською кровю. Не з власного почину, а під натиском закордонної опінії складають комітет знавців для вирішення справ меньшости, одначе поминають представників сих меншостий. Ми нічого не сподіваемось від сих нарад. Ми самі господарі на нашій землі і не дозволимо так поводитися з нами.

МИ ДОМАГАЄМОСЯ ПРИКЛАДЕННЯ ЗАСАДИ ПЛЄБІСЦИТУ ТА САМОВИЗНАЧЕННЯ У ВСІЙ ПОВНОТІ. (Оплески на українських лавках). (Маршалок: П. посол забуває, що є горожанином польської держави... Оклики між Українцями: Ви самі недавно домагались самовизначення!) Не тільки окруженне премієра, але і самий він винен у політиці гнету. Його уряд вибрав собі вигідних людий на чільні становища православної церкви для переведення своїх плянів: Москалі, які не мають нічого спільного з українським народом. Нарід викине сих наймитів. Премієр сягнув аж надто глибоко, бо аж до душі українського народу. А проте під сим теророр дух народу не угнеться. Ми гартуємо себе і почуваемо себе надто сильними, щоби йти на уступки. НА НІЯКІ УСТУПКИ НЕ ПІЙДЕМО.

Посол ЯКІВ ВОЙТЮК м. і. говорив:

Екстермінаційна політика Польщі, що має на меті знищити або насильно спольщити непольське населенне, є справжньою утопією. Змагання до свободи та до національної незалежности ніхто не всилі видерти із сердець міліонів гнетеного населення. Хиба разом із життем. Чим сильніший гнет і більше зростає насильство, тим більше росте опір гнетених і тим лекше ширяться течії бунтарські та терористичні. Ви знаєте се з власної історії. Вже нині вся буржуазна та угодовоcоціялістична преса приносять безліч звісток про „бандитизм" на східних окраїнах держави. Але навіть ся преса мусить признати, що сі „бандити" можуть скриватись завдяки тому, що все населенне зустрічає їх з симпатією. Що се значить? Значить, що сі „бандити" не грабять населення; не роблять йому кривди, — але боряться на свій лад, з його гнобителями і катами. Се значить, що ті буцімто „бандити" є або стають партизанами, бойовиками за народню свободу, доведені до розпуки жахливими умовинами життя.

Памятайте, що був час, коли і польських бойовиків-незалежників називано бандитами. Історія дивно повторяється. Правлінне польської „демократії" приготовляє з тих „бандитів" ряди революційно-повстанчої боївки.

Під натиском західно-европейської опінії, польські ліберальні круги кажуть останніми часами про ріжного рода „автономію" для т. зв. „кресів", на те, щоб переліцитовуватись з радянськими републиками. Та сі круги не показали ще своєї щирости і справжньої охоти, щоб дати розвязку національного питання в інтересах сих народів, і український нарід сим автономічним намірам не повірить. УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД ПРЯМУЄ ДО ВЛАСНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ, СКЛАДАЮЧИ НА СЕ ДОКАЗИ РОКАМИ У КРОВАВІЙ БОРОТЬБІ ЗА НЕЇ. І яку вагу мають автономістичні балачки польських лібералів супроти факту реального істновання української та білоруської радянської републики, на бік яких схиляються поневолені Поль[illegible] українські та білоруські маси?

ЄДИНА РОЗВЯЗКА НАЦІОНАЛЬНОГО ПИТАННЯ СЕ ВЗЯТИ ГЕТЬ ВІЙСКО, АДМІНІСТРАЦІЮ ТА ПОЛЬСЬКЕ СУДІВНИЦТВО ІЗ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ ТА ЗАХІДНОЇ БІЛОРУСИ І ДАТИ НАСЕЛЕННЮ СИХ КРАЇН СПРОМОЖНІСТЬ ПРИЄДНАТИСЬ ДО ЇХ РІДНИХ РАДЯНСЬКИХ РЕПУБЛИК.

* * *

Український нарід радо прийме такі і подібні заяви бунту українських послів чи політичних лідерів у старому краю проти польської окупації, бо він ніколи не згодиться належати до Польщі, а завсіди буде докладати усіх сил і змагань, щоб як найскорше з Польщею пірвати усякі узли, і раз на все та невід[illegible] відлучитись, а прилучитись до Києва.

Правда, на Великій Україні тепер чужа окупаційна влада, але сей переходовий стан не повинен стояти на перешкоді злуці українських земель.

ПОЛІТИКА.

Старинні Греки й Римляне гадали, що на світі найбільше лікарів, бо потрібуєш тільки сказати, що тебе щось болить, а зараз тобі кождий якийсь лік порадить.

Але в нас на Україні, найбільше не лікарів, а політиків. Згадай тільки про самостійну Україну і зведи балачку на те, чому її нема, так зараз тобі всякий зачне розвивати свої погляди на ту цікаву тему, стане критикувати всіх провідників і політичних активних мужів, і так тобі кождого водою а то й помиями обіллє, що сухої нитки на нім не лишить.

Здавалось би, що воно так і добре, що ми, значить сильно зацікавлені в нашій політиці куди сильнійше від Німців та Англичан, найсильнійше зі всіх народів світа, і що тому наша справа не пропаде.

А я власне боюся, що їй це політиканство не вийде на добро.

Наша справа хорує з надмірного політиковання. Народний орґанізм, як і орґанізм поодинокої людини потребує ріжнородної страви і коли хтось примірoм ївби саме тільки мясо, без ярини, хліба і без мучних страв, то він врешті розхорується і перше, що йому треба зробити, це зміна страви.

Орґанізм нації потребує вироблених мозків у всяких напрямах; потребує ріжнородної думки: йому треба всесторонної енерґії, а в нас хто цікавиться фільософією, технічними здобутками і т. д.? В нас зате політикують. Та ще як політикують! Все зле, чого вони не роблять; всі товариства, всі інституції нічого не варті, бо їх там нема; цілу політику попсували, бо їх не питалися о раду.

Най лиш хто кілька літ працює у якійсь спілці, або в товаристві, най собі виробить деяке значінне, так зараз накинуться на нього, що він там інтерес робить, що він богатиться народнім добром. Се звичайно говорять ті, що радіб дістатись на їх місце.

Попадається навіть старим і то дуже заслуженим діячам, котрі присвятили діло богато праці і вложили туди великий вклад енерґії. Вони гіпопотани, мастодонти, іхтіозаври, одним словом — старі дурні; геть з ними! Ось яка наша політика! Найгірша в світі!

З не юмусимо раз зірвати.

Політика одна річ, а громадська робота — друге.

Хто працює в якійсь просвітній, або економічній інституції, той ще політики не робить. І коли він добре працює, діло своє розуміє, то його навіть питати не треба, яких він політичних переконань. Просвітні й економічні товариства потребують спеціялістів, як большевики кажуть „спеців", і такий спеціяліст повинен мати свободу політичних переконань. Накидатись на доброго і пильного громадського робітника тому, що він має іншу політичну орієнтацію, се небажане, бо політика політикою, а робота роботою. **Як просвітна й економічна робота не йде так, як треба, то й жадне політиковання не поможе.**

Тож треба добре дивитись, де кінчиться громадська реальна праця, а де починається політика.

Справжні політики повинні теж бути спеціялістами в своїм ділі.

В Европі в університетах учать тепер суспільно-політичних наук, а державні народи мають свої міністерства справ заграничних, посольства, конзуляти та всілякі місії, а до того сойми і парляменти, в котрих можна відбувати практику політичну.

Українська держава істнувала коротко. Хто був під рукою того і брали до дипльоматичної праці. У ворожих соймах та парляментах нашим послам довелось грати ролю опозиційну і вони малощо навчились позитивної політично-державної роботи. Невжеж диво, що наша політика хромає на всі чотири ноги? І не вжеж можна кидати каменем на людий та осуджувати їх безпощадно за те, що вони не навчились того чого не мали де і як навчитись?

Нам треба ставитись до них критично, але й вирозуміло, бо така безпощадна критика, як тепер веде до ворожнечі, до боротьби всіх проти всіх, тоді, коли нам якраз треба скуплювати свої сили і треба порозуміватись, щоби видержати і відбити наступ ворогів, котрі зі всіх сторін на нас наступають.

Нам треба більше політичної карности, а меньше політиковання; більше характерности а меньше крикунства; більше земляцького довіря, а меньше інтриґ і підозрінь, котрі є признакою нарeдів рабів, а не політично виробленого і свідомого суспільства.

Н. Л.

З ОБЄДНАННЯ.

(КОМУНІКАТ Ч. 7.)

Чергове місячне засіданне екзекутиви Обєднання відбулось дня 2. липня с. р.

1) По відчитанню наспілих з краю писм, в яких говориться про теперішнє положенне нашого народу під Польщею та по обговоренню міжнародньої ситуації в Европі, рішено віднестися сею дорогою до американської еміґрації в справі допомоги для поширення політичної пропаґанди в ціли приспішення визволення західно-українських земель зпід ляцького ярма.

Річ ясна, що український нарід не признає і ніколи не погодиться з такими рішеннями відносно своєї долі як от рішенне Ради Амбасадорів з 14. марта, 1923, яке принято без його участи і згоди. Ми не признаемо того рішення і находимося з Польщею в стані взаїмної, тяжкої боротьби. Стан воєнний триває далі і тривати-ме так довго, доки український нарід не освободиться зпід Польщі раз на все на всіди.

В усякій боротьбі велику ролю відграє відповідно ведена пропаґанда, яка з одного боку повинна піддержувати духа своїх, а з другого освідомлювати чужих та зеднувати серед них симпатію і поміч.

Коли аліянти віддали наші землі Польщі, то зобовязали її до виконання певних договорів про охорону тих народів, яких насильно прилучили до Польщі. Тих договорів Польща не придержувалась, а противно, як на глум їм, завела на українських, білоруських, литовських і німецьких загарбаних землях нечуваний гнет. І се треба перед культурним світом виказати, а до того свіжими матеріялами підпирати ще й тих, що, як от послідними часами у Франції, забирають прилюдний голос в нашій обороні.

Кромі того ми мусимо вислати з краю через наше закордонне представництво делеґацію на Збір Ліґи Народів. Та делеґація не вибoре нам самостійности, ні збір Ліґи Народів такої самостійности нам не дасть, але делеґація та умілою пропаґандою зможе причинитись до добуття державної незалежности нами самими. Бо треба памятати, що премієри Англії та Франції заявили свою присутність на сегорічному Зборі Ліґи Народів. Один з них, Ерріо, підписав недавно протест проти Польщі, а Мекданелд ще перед приходом до власти заявляв нераз свою прихильність до нашої справи. Час власти тих обох премієрів як і їх присутність на Зборі Ліґи Народів треба рішучо використати для поліпшення долі рідного краю.

Сей обовязок тяжить на політичному проводі в краю та його закордонному представництві. Ми з Америки повинні одначе поспішити з матеріяльною допомогою.

Екзекутива Обєднання старається совісно виконувати волю жертводавців і висилає жертви туди, куди вони призначаються. По тій причині **не маємо ніяких фондів на політичну акцію** на міжнародній арені. Тому просимо всіх, хто доцінює вагу тої справи, ту акцію щиро підперти, а зібрані жертви призначати по змозі на політичну пропаґанду.

2) Згідно з ухвалою Другого Всеукраїнського Конґресу рішено провірити адміністрацію дому Українського Народнього Комітету при 30 Іст 7мій улиці в Ню Йорку. Провірити мають: о. Володимир Сполітакевич, П. Сокольчук і Микола Воробець.

3) Бувший предсідатель Обєднання о. сов. Лев Левицький переслав нам писмо слідуючого змісту:

„Резолюція Пятого Січового Зїзду в справі Обєднання могла би дати декому притоку до хибного поняття про не економічну господарку попереднього уряду. Яко бувший предсідатель дозволю собі замітити, що Другий Всеукраїнський Конґрес, вислухавши звіту уступаючого Уряду, висказав „Уступаючій Головній Управі" за її цілорічну щиру, безкористовну і незвичайно важку працю вотум довіря та як найбільше признанне, пошану і подяку." Контрольна комісія піднесла знову совісність і ощадність в орудуванню народнім грошем."

Присутні на засіданню члени попередньої екзекутиви і контрольної комісії прилучились також до тої заяви.

3) З нагоди сороклітньої громадянської діяльности д-ра Костя Левицького, одного з довголітніх провідників Галицької України та горячого оборонця української державности, рішено вислати Шановному Ювилятови, який живе на вигнанню, привітне писмо.

4) Голова Комітету Несення Помочі Українським Еміґрантам в Гавані, на Кубі, повідомляє нас, що акція комітету припинена, а комітет розвязаний.

5) На численні просьби з краю, еміґрації, і Америки, відповідаємо сею дорогою ще раз, що ніяких допомог поодиноким приватним особам не уділяється.

7) Із загального приходу за місяць червень в кводі $1,589.-27 рішено вислати до краю $1,035 і розділити їх після волі і призначення жертводавців, як слідує: Рідна Школа 200, боєвий фонд 125, інваліди 100, політичні вязні 100, на ратунок Лемківщини до Сянока 100, на підмогу краєвій пресі 100, сиротам у Филаделфії 60, голодуючій еміґрації 50, реміснича бурса 50, український шпиталь у Львові 50.

ЗА ОБЄДНАННЄ У. О. в А.:
о. Вол. Сполітакевич, предс.
Дмитро Штогрин, секр.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316, подає до відома своїм членам і членицям, що звичайний місячний мітинг відбудеся в четвер, 10-го липня о 7.30 вечером в Тов. домі 102 Joiner St. Кождий член мае явитися, бо буде 6-місячне справоздання. Не явившийся член заплатить 25 ц. кари а урядник 50 ц. Пригадуеся родичам, котрі ще своїх дітий не вписали до У. Н. Союза то нехай довше не очікують а впишуть на тім мітингу. І старших також будеся принимати до Тов. і У. Н. Союза. Вступайте громадно до У. Н. Союза, котрий вам стане найблизшим хоронителем в лихій годині. [illegible]

НЕБУВАЛИЙ ХМАРОЛІМ В ЯВОРОВІ.

З Яворова пишуть до Діла: Дня 19. червня с. р. було містечко Яворів тереном незапамятаного найстаршими людьми хмаролому, полученого з гураґаном і градом величини курячого яйця. О год. 4.30 пополудні на відносно ясному небі появилася велика чорна хмара; піднявся вихор і в туж мить полилися струї дощу з градом. Безперервний грохіт громів зливався з плюскотом дощу, лоскотом граду і виттям вихру в якусь пекальну симфонію. Люде, худоба, дріб, заскочені хмароломом по полях почали в божевільному переляку тікати домів. Богато худоби потовк град і позносила вода, дріб на пасовисках вибитий цілковито, люде поранені і потовчені, поглухли від громових ударів. Ураґан позривав безліч криш з міських будинків, між иншими з „Народнього Дому", української ґімназії, забавкарської школи і костела. Телеграфічні товпи і майже всі більші дерева лягли покотом на землі. В багатьох домах град повибивав шиби. Шалінне страшного елементу тривало на щастя пів години. Алеж лячно було глянути на наслідки хмаролому. Містечко зруйноване, мов по ворожій навалі. Ярина і озимина не істнує. По полях валяється побита худоба і дріб. Там везуть збожеволілого пастуха, там несуть убиту громом жінку і т. д. Скільки втрат в людях і матеріялі та засівах спричинив хмаролім — тяжко нині подати. Якби не було, то останеться страшний факт, що катастрофа навістила найбіднійшу а в парі з тим одну з найсвідомійщих закутин нашого краю. Подумати тільки — „Народній Дім", ґімназія зруйновані, а разом з ним зійшли на прошаків і ті, яких кервавицею держалися ті інституції.

Цікаво, що майже безпосередно перед страшною катастрофою відбувся в василіянському семинарі відчит п. Якубовського „Про кінець світа". Настрій викликаний темою відчиту причинився до збільшення паніки, яка опанувала не тільки простолюддя, але й зрівноважених інтеліґентів, при чому доходило до траґікомічних ситуацій.

ПОРАДА ДЛЯ ДОБРОЇ ГОСПОДИНІ.

Одна річ, яку Ви мусите вживати що дня у Вашій кухни, се молоко. Є богато случаїв, що не можете дістати свіжого молока. Тоді ви мусите вживати згущене молоко. Бордена Стар і Магнолія має в собі добре молоко, достаточну скількість цукру і може служити для ощадного вживання. Бордена компанія, щоби познакомити наші господині з її знаменитими сортами їх виробів, дає спеціяльну оферту для них. На иншім місци сеї часописи поміщуємо сю спеціяльну оферту. Читайте її, витніть і виповніть купон та познакоміться з нею.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МАНІФЕСТ ГАЛИЦЬКОГО У. Н. КОМІТЕТУ

Вибраний у другій половині квітня с. р. новий Тіснійший Народній Комітет звернувся в першій половині червня (під датою 7. червня, 1924) окремим маніфестом до українського громадянства взагалі, а до членів української народньої партії спеціяльно.

У цьому відзиві Народній Комітет вказує на недавній зрив українського народу з метою здійснити найвисше право нації та на заломанне цього всенароднього зриву, який відсвіжив національно-визвольну традицію. Дальше вказується на ті причини, які довели до програної на міжнародній арені та виринувші у звязку з тим спори за доцільність дальших метод і шляхів оборони й боротьби.

Народній Комітет признає потребу загально-національного фронту, заступленого всіми українськими політичним партіями. Практичною виявою цього фронту мала би бути МІЖПАРТІЙНА УСТАНОВА В КРАЮ, якої еманацією був би ЗАГАЛЬНО-НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ЗАКОРДОНОМ. До часу створення загально-національної міжпартійної установи і її еманації за кордоном — Народній Комітет заявляється за продовженнем мандату дотеперішнього закордонного центру.

В краю Народній Комітет буде доцільно скріплювати національний орґанізм; витворювати як найбільшу активність і відпорність. Богато уваги і труду обіцює Народній Комітет присвятити СЕЛЯНСТВУ та занятись його економічним станом, скріпленнем і поширенням його варстату праці „шляхом наділу необхідної скількости землі, гоення ран заданих йому в останньому десятиліттю", шляхом розвинення самодіяльности української суспільности і використиння всіх орґанізаційних можливостий.

Народній Комітет займеться теж скріплюванням УКРАЇНСЬКОГО ЕЛЄМЕНТУ ПО МІСТАХ шляхом розбудови українського промислу, ремесла, торговлі та поширення діяльности дотеперішніх національних установ, узгіднюючи інтереси українського села з українським містом.

Особлившу увагу зверне Народній Комітет на творенне кадрів НОВОЇ СІЛЬСЬКОЇ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ, яка взяла би в свої руки економічні, культурно-просвітні і політичні інтереси села. На шляху до здійснення цих завдань велике значінне мають українські високі школи, яких удержанне і розвиток підіпре всіми силами.

Народній Комітет висловлює подяку АМЕРИКАНСЬКИМ ЗЕМЛЯКАМ за дотеперішню допомогу; солідаризується з останньою декляраціею вибранців північно-західних земель; і пересилає привіт БРАТАМ-БІЛОРУСИНАМ.

Цей маніфест підписали:
За Тіснійший Нар. Комітет: Др. Сидір Голубович, голова; др. Степан Біляк, о. Леонтій Куницький і др. Олександер Марітчак, заступники голови; Аркадій Малецький, ґен. секретар і Олекса Черкавський, заст. ґен. секретаря.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ВИЙШЛА З ДРУКУ

НОВА ТЕАТРАЛЬНА ШТУКА

МУЖИК ПАНОМ

КОМЕДІЯ В ПЯТИ ДІЯХ

(Переклад з данського М. Ценевенка).

ЦІНА — — — — — — — — — — 25 ЦЕНТІВ

[illegible] на адресу:
„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ЗАПРОШЕННЄ.

Отсею дорогою проситься предсідателів і секретарів усіх філядельфійських Товариств і Братств та Сестрицтв У. Н. Союза, Провидіння, У. Р. Союза, Січової Організації, Українських Громад і других, на

СПІЛЬНУ НАРАДУ;

яка відбудеться

в сей четвер, дня 10. липня, 1924

точно о годині 8-ій вечером,

в салі Горожанського Клюбу

847 Н. Френклин ул., Філядельфія, Па.

На сих нарадах буде справа здвигнення памятника бл. п. Др. Володимирови Ковалеви. Ми є певні, що на сих нарадах не буде ані одного відпоручника від згаданих організацій.

ЗА УРЯД ЛІҐИ:

Мих. Дубас, предс.; Ів. Сорока, кас.; Андрій Шостак, секр.

КАЙДАШЕВА СІМЯ

повість, І. Нечуя-Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі.

Брош. $1.25, опр. $1.50.

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA",

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НА МОГИЛАХ БОРЦІВ В ГАЛИЧИНІ.

У Львові було 10,000 Українців.

Согорічні свята на могилах наших поляглих борців за волю відбулись величаво як і попередніх літ. Першого дня Зелених свят удалися всі львівські парохії з процесіями на Янівський цвинтар. В процесіях взяли участь великі маси українських громадян м. Львова. Навіть по скромним обчисленням польських ґазет у поході взяло участь 10,000 народу. Впадала в очі величезна скількість вінців, між якими переважали тернові.

На Янівськім цвинтарі відправив збірну панахиду о. крил. Л. Куницький та виголосив палку промову. Зариті в землю кости наших борців порівнав провідник із пшеничним зерном, киненим в український урожайний чорнозем. Так як зерно пшениці бистро розростаеться на тому чорноземі, так і зложені в ньому кости скоро мусіти-муть видати тисячекратні плоди.

Потім відправлено панахиду на прибраній вінцями та квітами могилі бл. п. Ольги Бесарабової при величезній участи народу і духовенства. Помянуто також розстріляних Фолиса, Саламоновича, Лушейка і Крупу. В часі панахиди співав злучений хор питомців і Бандуриста.

На другий день такий величавий похід удався в супроводі церковних процесій на Личаківський цвинтар. Збірну панахиду відправив там о. крил. Л. Куницький, який виголосив також прегарну проповідь. О. крил. Куницький відправив по черзі панахиди на гробах Маркіяна-Шаікевича, Ів. Франка, А. Коцка, В. Барвінського, Ів. Кивелюка, та Я. Кулачковського. Співав там також спільний хор питомців і Бандуриста.

Над могилами повисли сотні вінців з повіваючими стяжками, що носили на собі відповідні написі. Українська львівська громада і в цьому році гідно відсвяткувала у Львові память своїх героїв. Не спала і польська поліція. Цілі сотні пішої поліції в одному й другому випадку крились біля цвинтарів, щоби причинитись до тим більшого піднесення свята та до підкріплення патріотичного настрою серед Українців.

• • •

Повідомляють, що такі величаві обходи відбулися в Станиславові, в Тернополі і Перемишлі. Дуже велику участь у святі взяли селяни, навіть з подальших сіл. У Станиславові промовляв на могилах поляглих др. Лев Бачинський, а в Тернополі о. Ратич, др. Ст. Баран і один студент.

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!

ВЕЛИКИЙ РІЧНИЙ ПІКНІК

на дохід українських шкіл в Ню Йорку устроює

УКРАЇНСЬКА ГР.-КАТОЛИЦЬКА ПАРОХІЯ СВ. ЮРІЯ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 13-ГО ЛИПНЯ (JULY), 1924 РОКУ

в BELVEDERE PARK, NORTH BEACH, L. I.

На пікніку Тов. Січ ім. Богдана Хмельницького і Українські Скавти будуть пописуватися вправами ґімнастичними, а діти шкільні танцями і співом. Також будуть гри і перґони, виграшки, перекуски, напитки, забави та несподіванки, а дітям роздасться дарунки.

„Дніпро" Філм Корпорейшен буде знимати на фільму (Мувінґ Пікчер) всіх присутних загалом і зокрема ріжні групи і забави, котрі опісля будуть показуватися в Ню Йорку, в цілій Америці і в старім краю.

Вступ від особи 50 центів; для дітий вступ вільний.

Їдеся другою евнею з 57-ої улиці „Corona" елевейтром до Junction Ave., а звідтам North Beach карою. 158-60

Сею дорогою запрашає всі Товариства, Братства, Організації і весь загал як з Ню Йорку так і околиці до ласкавої участи — **Комітет.**

ЧЕСНА ОБСЛУГА

Є ҐАРАНТІЄЮ КОТРУ ДАЄ

BOSAK STATE BANK, Scranton, Pa.

ПРИ ВІДСИЛАННЮ ГРОШИЙ ДО КРАЮ ТА ВСІХ ЧАСТИЙ СВІТА; ПРИ ПРОДАВАННЮ ШИФКАРТ; ВИРОБЛЮВАННЮ КРАЄВИХ НОТАРІАЛЬНИХ І ПРАВНИХ СПРАВ ЯК ТАКОЖ ПРИ ВКЛАДАННЮ І КОЛЄКТОВАННЮ ВКЛАДОК ЯК ТУТ ТАК І В КРАЮ.

ГРОШЕВІ ПЕРЕСИЛКИ ДО ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ МОЖЕМО ВИПЛАТИТИ В ДОЛЯРАХ.

No. 285

ЛИШЕНЬ ПРОТЯҐОМ ЛИПНЯ І СЕРПНЯ

9 КВАРТОВИЙ СИВИЙ ПОЛИВАНИЙ БАНЯК ДО ПЕЧЕННЯ, ЗАХОВАННЯ І ВАРЕНЯ

ДАРОМ ЗА 50 ЗНАЧКІВ З ДАРОМ

STAR І MAGNOLIA МОЛОКА

Кожда ґосподиня потребує в кухни баняка як бачите його тут на ілюстрації. Сей баняк який даємо за значки нашого Згущеного Молока є доброї роботи, тяжкий і дасть Вам добру обслугу та містить в собі 9 кварт. Його можна виміняти лишень у наших преміових склепах. Почтою не висилаємо. Зачніть днесь купувати наші вироби бо вони дають Вам цінні премії за їх значки.

Наші склепи премій в Jersey City поміщені:

JERSEY CITY, N. J.
350 Grove Street near Newark Avenue
584 Summit Avenue near Newark Avenue

Инші преміові склепи:

NEWARK, N. J.
23 Warren Street near Washington Street

PERTH AMBOY, N. J.
329 Maple Street near the Post Office

BAYONNE, N. J.
323 Broadway near 15th Street

ELIZABETH, N. J.
1115 Elizabeth Avenue near Broad St.

PASSAIC, N. J.
87 State Street near Washington Place

PATERSON, N. J.
325 Main Street near Oliver St.

Ми запрошуємо Вас також відвідати наші склепи, чи з значками чи без них, та оглянути наш склад ріжних гарних премій які можете набути разом за значки.

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА

Коли виповните купон в сім оголошенню і підете з ним до найблизшого премійового склепу, як нисше вказано або пришлете його до нас, одержите Ілюстровану Премійову Лісту та Спеціяльну Премійову Карту, яка буде варта 10 дарових значків. Лишень одна така премійова карта буде принята від костумера з 40 або більше значками. Будь котрий з наших Премійових Склепів виміняє сю карту враз з ощадженими Вами значками з бляшанок. Коли у Вашій місцевости нема склепу де можна виміняти ті значки і Спеціяльну Премійову Карту, пришліть се до Borden Premium Company, 44 Hudson Street, New York City враз з числом премії зазначеної в Ілюстрованій Премійовій Лісті а ми вишлемо Вам сю премію даром і оплачено.

„Щадіть значки на вартісні премії"

КУПОН

Borden's Premium Co., Inc.
44 Hudson Street, N. Y. C.
July 9, 1924.

Сей купон мусить бути виміненний протягом 15 днів від повисшої дати на Спеціяльну Премійову Карту.

ІМЯ .... Ч. 4

АДРЕСА .... Ukrainian

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТИЙ

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ

Замовлення разом з грішми посилати на адресу: „SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДОПИСІ

ГАРТФОРД, КОНН.

Без паршивих овець!

Від одного гнилого яблука може згнити ціла бочка здорових. Одна паршива вівця може заразити цілу отару. Таксамо оден [illegible] пошити зіпсуття і гниль [illegible] великим гуртом людий. Крайний час нам зрозуміти, що в кожній народній роботі ми мусимо прогнати від себе усіх, що стоять на большевицькій службі, без згляду чи се нюйорський комісар, чи звичайна большевицька блоха, яка валяється по „плейзах".

Оттак у нас, в Гартфорді, буцімто зачинається робота біля заснования свого народного дому. Скажіть самі, добрі люди, чи можна мати довіре до такої справи, де на самім переді бачиш большевицького грубника-хруня? Чи можна вірити такому чоловікови, що ніколи не дав ні цента на українських сиріт, інвалідів, на рідну школу і другі народні потреби? Чи можна іти вкупі із таким, що глумився і плював на наші найсвятійші спомини й ідеали?

В національних справах можуть іти разом соціялісти, радикали, трудовики — усі партії, які стоять на національнім ґрунті незалежности, — але ніяким способом отверті і потайні зрадники, які чинять службу Московщині. Тих виродків потреба гнати від себе туди, „куди ворон костий не заносить". Це огида, щоб іти разом із зрадниками свого народу!

Отсих кілька слів перестороги для громадян в Гартфорді. Пошануймо себе тим, що не дамо місця між нами ніколи платним ворожим аґентам і неплатним темнякам, які їх роботу пробують робити по громадах.

Читач Свободи.

СКОШЕНИЙ ЦВІТ

вимок з галицьких образків, повість Василя Барвінка (Володимира Барвінського), друге видання, із вступом Богдана Лепкого.

Ціна 75 центів.

„SVOBODA",

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

БРАНКА

(Історичне оповідання).

(6)

— Коли хата потрібна для дівчини, — вмішався в розмову, — то ми вступимося. Я з моїми товаришами пересплюся в шинку на лавках, або й в садку.

— Так буде вовк ситий і коза ціла, — ґазда сказав урадуваний. — Ся комната буде для пана ротмістра. Для дівчини дам спалню моїх дітий. Діти возьму до себе.

Перед хатою затуркотіло і затупотіло.

— То мабуть вони, — сказав ґазда і пустився до дверий.

Двері відчинились і до шинку увійшов ротмістр.

— Кватира? — спитав.

— Ще нема, але зараз буде, — відповів ґазда. — Для ротмістра ясновельможного князя Вишневецького всьо мусить бути, хоч би з під землі. Комнату займив сей козак, але для такої парсуни вступаеся.

— Одна мало! — Кноль воркнув.

— І друга зараз буде. Вступляться мої діти.

Тепер до шинку увійшли два старі драґуни, що вели попід руки дівчину. Виглядала як жертва ведена на заріз.

— Комнати ще не випрятані, — ґазда звинявся, — але за хвилину будуть готові. Покищо нехай паннунця сядуть в шинку. Тут в куті вигідне місце. Гадаю, що для дівчини козак і відси вступиться.

— Нехай так, — відповів Кноль, — але не гайся. Насамперед дай щось попоїсти і напитися. Мені і їй. Мусимо покріпитися, бо ми майже цілий день не їли нічого.

Драґуни, що вели Анну, підвели її до стола, за котрим сидів Зондич. Козак встав, щоби зробити для неї місце. Піддержуючи одною рукою Анну, старший драґун сперся другою об стіл. Козак глянув на його руку і здрігнувся. Драґун Яреми мав на мізинннку такий самий перстень як і він. Значить, драґун Яреми був також заговірником проти Польщі, і то значнійшим. В сих сторонах кермував якоюсь значнійшою роботою. Висуваючися з поза стола, козак, будь тоби спираючися, поклав свою руку на руку драґуна і сильно її притис. Драґун мусів глянути на його руку. Він кліпнув очима. Се був для козака знак, що й він помітив перстеник.

Анну посадили за столом, біля неї сів ротмістр. Ґазда поставив вечеру. Кноль їв як голодний вовк, Анна й не глянула на їду. Зондич і оба його козаки винесли зі своеї комнати клунки і винесли до саду, бо клуню і всі инші господарські будинки шинкаря заповнили драґуни Кноля. Коли Анну, котра й не покушала нічого відвели до спалні дітий ґазди, Кноль став випитувати його, що то за козак ночує у него і чого він сюди загнався. Ґазда повторив се, що чув від самого Зондича.

— Коли він купує коні, — Кноль сказав недовірчиво, — то нехай їде зі мною до Лучиць. Я по небіжчику Тиравськім одідичив цілий табун коний. Мені так богато не треба. Продам. Приведи мені того козака.

— Я чув, що ти скуповуєш коні, — сказав, коли ґазда вернув до шинку з Зондичем.

— Та купую, але ґідні, бо то для старшини. Маєте які на продаж?

— Маю але не тут.

— Колиж бо мені горить земля під ногами. Я вже й так забарився...

— Вони в Лучицях. Знаєш де то?

— Я сторонський. Про якісь лучиці взагалі не чув ніколи.

— Недалеко відси. Досвіта їду до Ніжина. В полудне або й скорше вертаю і їду до Прилук. Звідтам просто до Лучиць. Платиш добре?

— Так як в сих сторонах платять.

— Отже їдеш зі мною?

— Їду.

Козак вернув до саду. Ротмістр кивнув на драґуна, того з перстеником.

— Ти Павле, — шепнув до него, — іди до саду ночувати разом з сим козаком. Сад обстав вартовими. Той козак мені не подобаєся. Коли він лиш за кіньми, то чого так далеко загнався? З Чигирина аж сюди! Пильнуй, щоби не втік. І тягни за язик, може що витягнеш з него. Я маю велику охоту вбити його на паль.

Павло вийшов до саду, де його нетерпеливо дожидав Зондич. Сіли окремо під грушею.

— Чи ти не прийшов нам навстріч? — Павло спитав Зондича.

— Таки так. Маю приказ забрати збрую і приставити на Запороже.

— Маєш людий?

— Більше ніж треба.

Зондич розказав Павлови про спілку з Татарами.

— Я того Сефера знаю, — Павло сказав. — Як обіцяв, то безпечно зробить. Моя гадка така, що засідку треба зробити між монастирищем і Прилуками. Втікати попід Ічню, понад Ромни і через Лучиці у Слобідщину. Звідтам дикими полями на Запороже.

— І Сефер так думає. Треба його зараз сповістити, що Кноль вже тут... Що з тою дівчиною? Я чув, що вона суджена ротмістра. Чи се можливе, щоби така красуння згодилася вийти за таку покраку, хоч би він і десять раз спас її життє? Вона як з хреста знята...

— Добре, що ти згадав за дівчину. За одним заходом і її спасемо. Вона ані думає йти за него. То він приказав свому ляйтнантови вбити її батька. Щоби не мати проти себе свідка, та щоби її піддобритися, він будьто би зараз на місци покарав убийника. На його приказ один драґун застрілив ляйтнанта в її очех. Вона вже знає, як то було. Скорше вмре, ніж стане його жінкою. Ти зараз пішли козака до Сефера. Я піду до Кноля приспати його чуйність, бо ти йому підозрений.

Павло піщов до шинку.

— Пане ротмістр! Сему козакови ані сниться втікати. Вдоволений, що дістане коні. Як би з ним мудро побалакав, то хто знає, чи не вступив би на службу до князя.

— Князь не має довіря до козаків. Ліпше не зачинати. Я таки гадаю, що найліпше було би взяти від него гроші за коні і його самого вбити на паль. Так у мене лишились би його коні і мої гроші.

— Дівчину возьмете з собою до Ніжина?

— Вона тут лишиться, бо я й так буду туди вертати. Тут і ти лишишся з пятьма драґунами пильнувати її. Того козака возьму з собою до Ніжина. Вертай до него і пильнуй, щоби не втік.

Коли на зорях ротмістр виряджався до Ніжина, вернув козак висланий Зондичем до Сефера.

— Валка вже прийшла до Ніжина, — розказував. — Сефер переказує, що наскок на валку зробить він сам. Ми йому непотрібні, бо він має досить своїх хлопців. Так треба, казав, щоби Ляхи й не здогадувалися, що козаки мачали в тім свої палці. Він буде втікати иншим шляхом, ми инщим. Ми з мушкетами, він з рештою добичі. „Нехай", каже, „Ляхи, котрі може случайно стрінуться з вами й не подумають, що ваші вози навантажені збруєю Яреми. Нехай Ляхи гадають, що збрую забрали одні Татари і втікли з нею. Нехай ловлять вітер в степу".

— Татарин не зле радить, — замітив Павло. — Де він гадає ділити добичу?

— Радить на місци наскоку перевантажити на коні всю збрую і решту добичі та гнати аж до Лучиць. В Лучицях всьо перевантажити на свіжі коні і гнати дальше у Слобідщину. Там наші дороги розійдуться.

— Коли на валку вдарять самі Татари, то як, де і коли ми маємо зійтися з ними? — спитав Зондич.

— Сефер казав, щоби ми ступали за валкою на яку версту відстани. Він половину своеї сотні вже вислав на місце засідки.

Кноль з драґунами рушив до Ніжина, Зондич пошкав в ним. Павло з пятьма драґунами лишився в Монастирищу.

(Дальше буде).

НЕБУВАЛЕ! У НАС ДІСТАНЕТЕ ПОРАДНИК ЛІКАРСЬКИЙ 20Ц.

з многими ілюстраціями - Ціна за книжку

ЗАМОВЛЕННЯ РАЗОМ З ГРІШМИ ПОСИЛАТИ НА АДРЕСУ: „SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ФАРМИ!

ПО ПРИЧИНІ старости продається фарма в Ню Джерзи 124 акрів, 5 ліса, великий сад, ріка; 15 акрів вівса, 40 пшениці, 15 кукурузи, 21 коров, 3 ялівки, 2 коні, 500 курий, вся потрібна машинерія, школа за молоко $450, 1 і пів милі до міста. Ціна $12,000, готівкою $5,000. Фарма 12 акрів; сад, дім 3 7 кімнат, 4 инші будинки, корова, кінь, 500 курий, школа при фармі. Ціна $5,000, готівкою $2,000. F. FILANOWSKY, 103½ St. Mark's Place, New York.

ПО ПРИЧИНІ старости продається добра фарма за дешеву ціну, 270 акрів, 150 орної, решта грубий ліс і пасовиско, озеро, обведений сад, дім на 11 кімнат, стодола, ... виробляє ... рідня машинерія потрібна на веледну фарму, 2 милі до міста і костел. Ціна $3,500, готівкою $4,000.

Фарма 68 акрів, 50 орного поля, решта пасовиско і ліс, ріка, сад, дім 8 кімнат, 4 инші будинки, 1 кінь, 200 курий, 2 корови, машинерія, школа при фармі. — Ціна $3,000, готівкою $1,700. 150—

M. PISARKO,
116 E. 7th St., New York City

ФАРМА 143 акрів, 40 акрів грубого ліса і пасовиско, решта чорна і оброблена земля, будинки як нові, дім на 10 кімнат, вода, сад і ріка, 5 коров, 3 коні, 3 безроги, 300 курий, гуси, фарма вся оброблена, всяка машинерія, близько міста, колеї, маркету і церкви, школа при фармі; прихід з фарми $5,000 річно, текс $30 на рік; все за $5,700, вплати $1,800. Голоситися по ціле неділі вечером або листовно до: P. KUTYNSKY, 263 Ave. B. bet. 15—16 St., New York. 155-60

МАЛА ФАРМА
16.500 квадр. стіп
Близько Ню Йорку.

$450. — $50 завдатку а $8 місячно. 5 мінут ходу до великого міста, один блок від школи, електрика. Близько 50 фабрик, склепи і церкви. Висока, суха і рівна земля. OWNER HAMILTON, Room 910, 63 Park Row, New York City.

БРАТТЯ УКРАЇНЦІ!

Многі з вас бажають собі купити меньшу або більшу фарму, а не знають де є фарми, і вас фарми, нераз купують там, де є фарми нічого варта. Я фармер в околиці Rome, N. Y. Маю много фармів до спродання; верша фарма 95 акрів, новий мурований дім на 8 кімнат, стайні нові і решта будинки в добрім стані, фарма обсаджена і засіяна, 5 акрів кукурузи, 7 акрів вівса, 3 акри бараболі, решта сіно, ліс і пасовиско, вода пливе через фарму, 10 коров, 12 ялівок, 1 бик, 2 добрі коні, 4 безроги, 200 курий і вся машинерія яка тільки потрібна до фарми. Ціна 5.500, половина вплати, решта, на легкі сплати і 5%. — Маю богато фармів більших і меньших по ціні від 1000 до 16.000. Хтоби з наших Українців хотів доброї фарми то прошу голоситися до мене на понишу адресу: ILKO WITENOK, R. F. D. 7, Rome, N. Y. 158,60,2

СИН УКРАЇНИ

Історична повість з трьох частинах, з ілюстраціями та мапою, сюжет, опрацювання та редакція Вал. Злотопольського, компонували Ігор Федів та Вал. Злотополець.

Брош. $1.50, опр. $2.00.
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

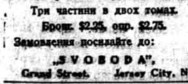
ПОДОРОЖУЮЧИ
між УКРАЇНОЮ і НЮ ЙОРКОМ
через
ДАНЦІГ або ГАМБУРГ
на славних „О" кораблях
ROYAL MAIL
Зміняйте обстанову на кораблі дуже часто курсують.
ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York City

ВІДРОДЖЕННЯ

роман Льва Толстого, переклав Вас Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівняне видання.

Три частини в двох томах.
Брош. $2.25, опр. $2.75.
Замовлення посилайте до:
„SVOBODA",
Grand Street, Jersey City, N. J.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Український погребник

... Шіляго або околиці ... телефонуйте до МУЗИКИ ...
2167 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 & 4253

ГАЙДАМАКИ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоном, велика настільна книга (13x17 цалів).

В карт. оправі $3.50, в полот. оправі $5.00, в шкірі. оправі $8.00.
Замовлення посилайте до:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЗАПИСКИ ФРАНЦУСЬКИХ КАТІВ.

(Продовження).

Кат оповів Ніколясови все що знав про останні хвилі його батька і натякнув, що він і сьогодня переконаний, що повісив невинного чоловіка. Передав йому останнє батьківське поздоровлення і шкаплір. На шкаплірі на сивому волоссю (певно волоссю Жана Ляршера) був привязаний кусничок паперу з написаним іменням „Шаванс". Рівночасно Ніколяс показав катови один із дукатів які дістав від матери. Він пізнав його як свій. То був рідкий англійський дукат, із погрудям королевої Анни. Він хотів його заховати і вирізав на ньому дату, коли заробив його. Сансон старався розяснити цілу справу, кинути на неї світло. І дізнався, що Шаванс, точно як лише Ніколяс відійшов до Англії, вступив на службу перепретничка Жана Ляршера. Шаванс (котрому тоді було 26 літ) умів здобути прихильність своєї господарів. Вони полюбили його і прийняли до своєї хати. Тепер було все ясно: і крадіж Ляршерових грощей, і підкинуті брошури і трагічні наслідки хитрого односу. Але й співчасть матері не була виключена. Слідуючого дня кат Шарль Сансон, котрий церемонував Ніколяса, не найшов його більше в своїй кімнаті. Ніколяс (подібно, але енергічніше як його товариш недолі з Шекспірової песи — Гамлет) вже з раннього ранку придумував як би покарати свого вітчима й маму. Цієї ж ночі закрався у їх хату й убив ножем обоїх. Над ранком застали Ніколяса, як у сльозах і розпуці клячав перед тілом неньки... Ніколяса засудили, що мав відпокутувати за свій вчинок на шафоті. Та Ніколяс умер наслідком горячки, заки ще Шарль Сансон одержав приказ стяти йому голову.

Син Шарля Сансона називався також Шарль і він 1703 р. перейняв від свого батька катівське ремесло. Чотири роки пізніще оженився з сестрою другої жінки свого батька Мартою Дібі. Кілька дуже цікавих людей втратили голову під його топором. Так граф Антін де Горн, потомок одної з найвизначніщих родин у Европі. Він був обвинуваченний що заманив і вбив жида, ограбив його й обікрав. Вся шляхта Франції вставлялася, щоби ратувати аристократичного злочинця — прохання до реґента підписали князі, воєводи кардинали, єпископи, графи, маркізи і покликалися на спеціяльне свідоцтво його слабоумности. Всеодно не вдалося їм. Бо графа де Горна не помилувано і він згинув на шафоті. Але цей присуд послідував не так за його злочин, як радше за те, що реґент Филип орлеанський застав його в недуже то приличній ситуації у своєї любовниці маркізи Де Парабер. Оповідають, що лютий реґент крикнув свому суперникові: „Вийдіть!" На те гордий Горн відповів гостро-умно:

— Монсенер, наші предки сказалиб були: „Вийдімо!"

Славним опришком у 18-ому столітті у Франції був Картуш. Коли йому ніщо инчого не оставало, тоді послугувався гострим насиллям. Та найрадше послугувався хитрістю й обманом. У цьому був великий мистець. Його зручність, притомність ума й оригінальність, яку виявляв при своїму займатю зробили його вельми популярним. Про нього оповідали ріжні анекдоти. Кат подає деякі в своїх споминах. Раз Картуш продістався комином о дкімнати маркізи Де Бофремон. Пригода скінчилася так, що кілька днів після нападу одержала від опришка один „пашпорт" для всіх доріг, де бувала його ватага й один брилянт, вартости 2,000 талярів. Вкінці Картуша таки зловили, мучили і страти-

Уважайте!!!

В пятницю, дня 11-го липня, число 160 буде в Свободі на тім місци оголошенне, яке принесе велику користь для кождого читача.

Мущини і женщини повинні конечно мати се число газети.

ли. Гумор не кинув його і при тортурах. Всетаки при кінці муки були сильніщі від його притомности ума. Помер взиваючи божого милосердя.

Шарль Сансон II. помер 12. вересня 1726. Його старшому синови Шарлеви-Жан-Баптістови було всього сім літ, коли перейняв від батька кроваве ремесло. Був по порядку іменований катом, але два заступники виконували це ремесло до його повноліттности. Всетаки хлопчина мусів бути присутній при кожній екзекуції. За його служби покарано смертю, між иншими, й атентатор на короля Людвика XV., Франсоа Дамєн. З природи був Дамен неспокійний, непосидючий дух, а таксамо великий мрійник. Коли раз король вертав із Версалю, він підіждав на подвірю палати і вдарив короля ножем. Присутні схопили напасника, а ранений король сказав:

— Ось цей тут ранив мене. Замкніть його, але хай йому не станеться нішо злого!

Коли Дамена питали чому зробив це, відповів:

— Ради Бога і народа!

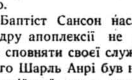
Але королівські урядники не послухали короля. Вони віддали молодого фанатика на найбільші муки. Найстрашнійшим був міністер Де Мошоль, розжареними кліщами виривав куснї живого мяса з Даменового тіла і живцем пражив його на горіючій соломі. Дамєн перейшов усі тортури від „еспанських червиків до „забивання клинів і кладенне правої руки в горіючу сірку. Вкінці привязали Дамена на чотири коні й розідрли на чотири части. Помер взиваючи Ісуса й Богородицю.

Жан-Баптіст Сансон наслідком удару апоплексії не міг дальше сповняти своєї служби. Син його Шарль Анрі був найталановитіший член родини Сансонів. Називали його „арбітер елеґантіарум" в Парижі й одержав прізвище „ле монсієур де Паріс". Його часть мемоарів читається, як який повість Діма. Дуже цікаві з історичного погляду є записки з часів революції. Найріжни-

ших людей бачимо на шафоті. Перша жертва Шарль-Анрієвого ремесла є гарна мадам Жанна де Вальоа графиня Де ля Мот, голосна інтриґантка на королівському дворі. Любовниця кардинала Роган, якого водить за ніс, фальшивими листами нібито від королевої Марії Антоанети, виманює від нього дорогоцінний нашийник. Він думав, що післала його королевій. Вкінці викрили її обманства, поставили перед суд, і засудили на досмертну вязницю в шпиталі, а перед тим іще водили на посторонку до церкви, де мусіла молитися й каятися. Потім сікли різками й розпеченим залізом випалили на обох раменах букву „V". Кат подрібно оповідає про процес і кару цієї графині і про бурхливе її життя. Після шести місяців удалося їй втечи до Лондона. В 1788 р. виконано останню екзекуцію на колесі. Було то при нагоді мучення одного вбийника батька. Подих нових часів наче чути було у воздусі. Народ заявлявся проти насилля й тиранії при кожній нагоді. І так коли катівські помічники мучили засудженця, вдерлася розлючена товпа несподівано на місце страчення, розкидали мученицькі прилади і все кинули на костир. „То було перше народне революційне свято" — каже Шарль Анрі в своїх мемоарах— „котрому інсторики присвячують мало уваги, але воно означає важну дату в поступі людства".

На засіданні Народніх Зборів 23. грудня 1789 р. раджено над горожанськими правами, яких домагався Шарль Анрі Сансон. Богато членів Народніх Зборів противилося, щоби катови давати ці права, але цих що заявлялися за признанням прав було більше. Ґраф де Клермон Тоннер говорив: — є звання, які виглядають на шкідні, але такими не є. Колиб було шкідні, то це була би не їх вина, а суспільности. Колиж не є шкідні, то закон мусить іти згідно з справедливістю. Між згаданими званями є два, про які хочу говорити: цебто про катів і акторів. Перше звання бореться з пересудом, який не має основи існування і не має змислу. Все що закон постановляє, є добре. Закон засуджує злочинця на смерть. Кат не робить нічо иншого, лише виконує цей закон. Було би глупо, колиб закон говорив чоловікови: зроби це, а коли зробиш, то ти є безсоромний і нечесний! І Шарль Анрі Сансон зістав горожанином як кожен инший, з усіми правами й обовязками! Цікаве є його оповідання, як повстала гільотина. Перший помисл для неї дав др. Гільотін. Удосконалив її якийсь німецький механік Шмід, фабрикант фортепіянів, дуже музикальний. Він приятелював з катом і з ним часто грав. Шарль Анрі знамените грав на чельо й скрипці. Між двома гамою ... дідчас павзи, ва-

ОДИН РІК В ГАЛИЧИНІ.

Тепер можете набути позволення від Уряду Зл. Держав виїхати з Америки на шість місяців (з правом проволоки других шести місяців) невходячи в рахунок квоти.

Коли плянуєте таку поїздку до старого краю замовіть Вашу подорож на одним з великих кораблів Уряду Зл. Держав.

Третя кляса на сих кораблях не є стирчи: Чисті, вигідні, повні воздуху каюти на 2, 4 і 6 осіб; добрий харч; чемна обслуга; великі променади; музичні концерти.

Оглиньте наперед кораблі Уряду Злучених Держав. Ідіть до свого місцевого агента або пишіть до:

UNITED STATES LINES
45 Broadway, New York
або Ваш місцевий агент.
Заведуючі урядники:
United States Shipping Board

рисував Шмід плян катівської машини, яку пізніще назвали гільотиною. Перед парляментом пояснював др. Гільотін свій винахід, мотивував її добрі прикмети і радив прийняти.

— Цією машиною відділюватиму голови від карку так скоро, що навіть не запримітите цього.

Парлямент вибухнув сміхом. Кароль Людвик XVI. прийшов інкоґніто, щоби оглянути модель нової катівської машини. Запримітив, що отвір за тісний був би для товстих карків. І сам власноручно поправив начерк. Шарль Анрі, інстинктово поглянув на товстий карк короля, наче прочував, що за кілька місяців — то було в марті 1792 — ця коректура влекшить королеви перейти на другий світ. Першим стято голови на гільотині трьом трупам. То була ґенеральна проба. Премієру виконано на якімсь грабіжнику й насильнику Пелетієрі 25. квітня 1792 року.

Вибухла революція. Гільотина почала своє живво. Короля скинули, вкинули до вязниці, присудили. Шарль Анрі гарно описує останні хвилі короля. Кат дріжав більше як король. Бо король ступив гордо на шафот і по королівськи згинув. Грізний диктатор Мара згинув із руки дівчини Шарльоти Корде. Геройка згинула під гільотиною. І королева Марія Антоанета вмерла достойно, один голос жалю з її уст був: „Доччо! Дитино!". Не позволила катови, щоби їй поміг вийти на шафот і подякувала йому за ввічливість. А коли катівський помічник підніс голову королевої, якої тіло ще дріжало, товпа кричала: „Хай жиє република!".

Докладно описані часи Жиронди. Більшість смерти жирондистів була геройська. Коли їхали возами на смерть, співали Марселєзу й жартували. На площі страчення сперечалися, хто має перший згинути, а инші, що ждали черги, співали.

Цікаво описані останні хвилі одного із найвизначніщих мужів революції, Орлеанського князя, або пані Роляи, душі Жиронди, образованої, розумної, визначної жінки, або основника свободи Беї (Bailly), гинуть і Дантон і його приятелі. Дантон зображений у всій своїй величині, погорджує смертю до останньої хвилини. Сумна смерть була Люсілі Демулін, молодої, вірної жінки, гільотинованого письменника й революціонера. Ранком 24. жерміналя її засуджено, пополудни тогож дня покарано смертю. Її життя у вязниці зворушував кожнього, але на розправі була така спокійна й геройська, що викликала загальний подив. Коли їхала на смерть жартувала так, що инші засуджені не могли здержатися від сміху. Їхала на смерть із Ґрамонтом, звісним із того, що обиджав королеву Марію Антоанету, як її вели на смерть. А тепер Ґрамонт сидів на возі дуже сумний. Мадам Демулін сказала йому: „Ви виявили були свого часу богато сміливости, докоряючи нещасливій. Певно остало вам трохи з цієї сміливости, то можете докоряти иншій могучости— смерти!"

Кат вичислює богато инших жертв. Гільотина не спочивала. Щодня падали десятки голов. Засуджені вмирали ріжно: деяхто сумний, одні віддавались спокійно своїй долі, инші обурювались, лютились. Були між ними визначні люе, двчені, військові, жінки, дівчата. Помилування не було ні для кого. Навіть для цих, що були гордістю французької науки й знання ні на один день не ардували їм життя. Так прим. хемік Лявоасіє просив, щоби відложили йому кару смерти на 14 днів, аж скінчить свій винахід. Відповіли йому:

— Народови не треба хемії! Він не мріє про твої винаходи!

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ
ПІД НОТАМИ
ЦІНА 50 ЦНТ.
Можна набути в
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВОЛОДИМИР КОСТЕЦЬКИЙ за своїм посередництвом спродає і купує ріжного рода бизнеси, доми і фарми в рівних цінах. — Виповнює грошi, виробляє ріжного рода угоди і контракти, залагоджує всякі правні і нотаріяльні справи. — Пересилає гроші до краю в долярах за повною гарантією. — Уділяю всяких порад безплатно. В усіх повисших справах, если хтось другий Вас не задоволить, тоді зайдіть до мене, а певно не пожалуєте і будете дуже вдоволені. — WALTER KOSTETSKI, Notary Public, Business and Real Estate Broker, 4309 Germantown Ave., Philadelphia, Pa.

ДО ВІДОМА ВСІМ СВЯЩЕНИКАМ І ПАРОХІЯМ.

В книгарні „Свободи" можна набути отсі церковні книги:

СВ. ЕВАНГЕЛІЄ — велике, оправлене в аксамит, металеві Евангелисти, на середині Воскресеніе, на противній стороні три раменний хрест, на около наріжники, два замки і все то позолочуване. Ціна	$125.00
Тесаме Евангеліе, оправлене в червону скіру, без евангелистів, тільки позолочений металевий хрест	80.00
СЛУЖЕБНИК, оправлений в червону скіру, на верха витиснений золотий три-раменний хрест	25.00
ОКТОІХ, оправлений в червону скіру	20.00
ТРІОТЬ ПОСТНАЯ, оправлений в червону скіру	16.00
ТРІОТЬ ЦВІТНАЯ, оправлений в червону скіру	15.00
АПОСТОЛ, великий оправлений в червону скіру. Такий самий в звичайній оправі $9.00.	15.00
ЧАСОСЛОВ великий, оправлений в червону скіру, з витисненим хрестом	16.00
ІЗБОРНИК великий, оправлений в червону кожу	8.00
ІРМОЛЬОГІОН, оправлений в скіру, в витисненим трираменним хрестом	18.00
ОСМОГЛАСНИК під нотами, звичайна оправа	5.00
ЧИН ВЕЧІРНІ І УТРЕНІ, часть 1 і 2, оправлені в червону скіру	10.00
ЧИН ВЕЧІРНІ І УТРЕНІ, звичайна оправа	6.00
АКАФІСТНИК цілого року оправлений в червону скіру, витиснений позолочуваний хрест	7.00
АКАФІСТНИК, малого формату	1.25
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ — в білій кавчуковій оправі з образцем на окладинці. Ціна	$1.50
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ — в чорній скіряній оправі з витисненим золотим хрестом	$1.75
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ — (меньший формат) в чорній скіряній оправі з витисненим золотим хрестом	$1.25
ДОРОГА ЖИТТЯ — в чорній скіряній оправі з витисненим золотим хрестом	$1.35
ДОРОГА ЖИТТЯ — (меньший формат), оправлений в імітації скіри, з витисненим золотим хрестом	$1.15

Невдовзі прогодосимо ще більше церковних книжок.

При замовленню сих книжок треба зараз присилати і належитість.

Замовлення слати до:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЯДВИГА СУРМІНЬСКА, родом з села Дмухова, повіт Тернопіль, Галичина, пошукує сестру Марію, замужну за Осипом Юрчишином; мае замешкувати в Ню Йорку. — Пошукує також братів: Івана і Петра Сурміньских, перебуваючих в Америці. Хтоби знав про їх адресу, або вони сами, просить ся зголоситися на слідуючу адресу:
A. SZANDROVSKY,
1273 — 3rd Ave., cor. 73rd Street, New York City. 158-9

ДЯКО-УЧИТЕЛЬ ... дить хор, школу, дає ... зичні вистави, концерти і т. ин., може обняти посаду сейчас. Ласкаві зголошення просить слати: 157-58
J. M. D., c/o „Svoboda",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ХТО ЖАРТУЄ, той не сумує, щож здоровше — певне що жарт. Хочете і Ви бути веселим, насмітися до волі? Пишіть по наш циркуляр а певне не занедєте. Магічні карти, книжки про магію, про женщину, магічні кістки до гранні і т. п. Пишіть залучуючи 4 цнт. на відповідь до: International Sales House, 184 E. 7th St., New York City.

ШЕВСЬКИЙ ЗАКЛАД
реперація обувя в польській дільниці, істнуючий 35 літ, по причині відізду до Европи продається дуже дешево враз з електричними машинами. Голоситися до властителя. 157-58
G. PAWELKO,
130 Morris Street, Jersey City, N. J.

ІЛЯРИЙ СТЕПЧУК
Судія і Нотар,

полагоджує всякі справи нотаріяльні цивільні і кримінальні, помагає діставати американські горожанські папери, переправджує контракти купна і продажи в цім і в старому краю, пожичає гроші на 1-ий і 2-ий морґеч, помагає спроваджувати рідню зі старого краю продає доми і льоти. Стейтова Дитективна Агенція.

Порада даром.

Години офісові: від 8-ої до 10-ої рано; від 7-ої до 11-ої вечер; в неділі від 8-ої рано до 3-ої пополудни.

HILARY STEPCZUK,
103 Wallace St., Newark, N. J.

Коли бажаєте, щоби на Ваших Пікніках, Балях, підчас Представлень грала українська музика то беріть

ОРХЕСТРУ БАНДУРУ

котра має осідок в Джерзи Сити і має знаменниту популярність в своїх виступах. Грає всі українські пісні, має всі партитури до представлення.

Коли бажаєте орхестру, зайдіть до секретаря: 157-59
A. YAWORSKY,
317 Grove St., Jersey City, N. J.

КОСИ!

На днях отримались мо з Відня коси, з найліпшої кленаної і добре гартованої сталі, довгі 32 цалі, важать поверх фунта, ціна з пересилкою $3.00. Перстень до коси 50 цнт. Кісе $1.25. Стальовий молоток 60 ц. Бабка 75 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами $1.00. Замовлення посилайте враз з грішми на адресу, 129,32
UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th Street, New York, N. Y.

Мущини! Хороніть себе перед всіма заразливими хоробами

SANYKIT
Охоронач для мущин
Дає найбільшу охорону
Велика рурка 35 цнт.
Kit (4's) $1.00
У всіх аптиках або у
San-Y-Kit, Dept. S,
92 Beekman St.,
New York
Пишіть по циркуляр
КАТАР МІХУРА

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, желудка, нирок, печінки, мишок і шкірних недуг, виснаження нервів, ревматизм, острі нервові і хрящеві недуги. Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. і Irving Place
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ДР. АНДРЕЙ БОРАК
ХИРОПРАКТОР
110 EAST 17th St., NEW YORK, N. Y.
Понеділок, середа, пятниця від 10 рано до 8. вечер.
Вівторок, четвер, субота від 2 до 8.
Неділя від 10. до 1.
Пишіть по оказове число „Хиропрактики".

ТВОРИ ТЕАТРАЛЬНІ

ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИТОЮ, образ драматичний з життя народа зі співами в 6 актах (14 осіб). 25 ц.
СЕМЕ НЕ КРАДИ, сумна комедія в одній акті (9 осіб) 15 ц.
СИРОТИ, образ драматичний в 4 актах зі співами (12 осіб) 25 ц.
Замовлення слати на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.